

Guia 1 lingüística pràctica

**Dubtes lingüístics
més freqüents**

UNIVERSITAT POLITÈCNICA
DE CATALUNYA

**Versió electrònica revisada
de la *Guia lingüística pràctica 1*
elaborada pel Servei de Llengües
i Terminologia
de la Universitat Politècnica de Catalunya.**

Hi trobareu un recull de les errades més freqüents dels temes següents:

- Ortografia
- Morfologia
- Derivació i composició
- Llengua oral
- Lèxic

El contingut i els exemples s'adeqüen a l'àmbit docent de la Universitat Politècnica de Catalunya.

Adreça electrònica: ultc@sg.upc.es

Data d'edició electrònica: març de 1999

Índex

1. Ortografia

1.1. Accents: diferències entre el català i el castellà

1.1.1. Mots aguts en català

1.1.2. Mots plans en català

1.1.3. Mots esdrúixols en català

1.2. Mots cultes amb -u- / mots no cultes amb -o-

1.3. Consonants: diferències entre el català i el castellà

1.3.1. -b- i -v-

1.3.2. Grups -mf-, -mm-, -mpt- i -nn-

1.4. Aclariments sobre la ll

2. Morfologia

2.1. Confusions de gènere entre el català i el castellà

2.1.1. Masculins en català / femenins en castellà

2.1.2. Femenins en català / masculins en castellà

2.2. Canvis de significat segons el gènere

2.3. Mots masculins i mots femenins

2.3.1. Masculins acabats en -a

2.3.2. Femenins acabats en -e

2.4. Remarques sobre el singular i el plural

2.4.1. Mots invariables acabats en -s

2.4.2. Mots invariables en castellà / mots variables en català

2.4.3. Formació incorrecta de plurals

3. Derivació i composició

3.1. Sufix -al

3.2. Sufixos -oide, -oidal

3.3. Sufixos -ment, -ció, -atge, -dura, -ància

3.4. Sufix -ejar

3.5. Mots compostos amb r- inicial al segon element

3.6. Mots compostos amb els sufixos -rraf, -rràfia o -rràgia

3.7. Mots compostos amb e- inicial al segon element

3.8. Mots derivats amb el prefix trans-

3.9. Aclariments sobre el guionet en compostos i derivats

3.9.1. Sense guionet

3.9.2. Amb guionet

4. Errades freqüents en la llengua oral

5. Construccions incorrectes

- 5.1. d'aquí* amb valor causal
- 5.2. Anar+a+infinitiu
- 5.3. arrel de* / arran de
- 5.4. donat que* / atès que
- 5.5. doncs* amb valor causal
- 5.6. en quant a* / quant a, pel que fa a...
- 5.7. haver-hi
- 5.8. perquè / per què / per a què
- 5.9. tals com* / com ara
- 5.10. tenir que* / haver de

6. Observacions sobre lèxic

- 6.1. adreça / direcció
- 6.2. adsorbir / absorbir
- 6.3. alçada / alçària / altura
- 6.4. amidar / mesurar / fer / medir*
- 6.5. amortiguar* / amortir
- 6.6. capacitat / volum
- 6.7. cement / ciment
- 6.8. citar / esmentar / dir
- 6.9. comandament / comanament* / mando*
- 6.10. compondre / compositar
- 6.11. condicionat / acondicionat*

- 6.12. dependent / depenent
- 6.13. desertització / desertificació
- 6.14. dissolució / solució
- 6.15. el·lipse / el·lipsi
- 6.16. espacial / espaial*
- 6.17. espessor / gruix
- 6.18. estanqueïtat* / estanquitat
- 6.19. farad / faraday
- 6.20. fita / cota
- 6.21. fluix / flux
- 6.22. full / fulla
- 6.23. gaire / massa
- 6.24. gruixària / amplària
- 6.25. interface / interfície
- 6.26. lapse / lapsus
- 6.27. major que / més gran que
- 6.28. menor que / més petit que
- 6.29. mida / mesura
- 6.30. mitjà / medi
- 6.31. mitjà / mig / intermig* / intermedi
- 6.32. mitjana / mediana
- 6.33. mitjana / promig*
- 6.34. negligible / menyspreable
- 6.35. nombre / número
- 6.36. nus / node

- 6.37. ona / onda
- 6.38. pla / planell / plànol
- 6.39. posada / posta
- 6.40. precisar / ser necessari
- 6.41. procés / processament
- 6.42. realitzar / efectuar / fer
- 6.43. recerca / búsqueda*
- 6.44. recolzar / donar suport, ajudar
- 6.45. reflectir / reflexar*
- 6.46. reticle / retícul*
- 6.47. rodadura* / rodament
- 6.48. senyalar / assenyalar
- 6.49. sofrir / experimentar
- 6.50. tamany* / dimensió, grandària, mida
- 6.51. targeta / tarja
- 6.52. taula / tauler / taulell
- 6.53. trametre / transmetre
- 6.54. travessar / atravessar*
- 6.55. trobar un valor* / calcular un valor
- 6.56. ultraviolat-ada / ultravioleta*
- 6.57. variança* / variància
- 6.58. verificar / satisfer

Bibliografia

1

Ortografia

En aquest apartat, destacarem algunes de les errades ortogràfiques més habituals que es produeixen en el llenguatge tècnic i científic.

En els casos en què les errades són conseqüència de diferències amb el castellà hem considerat convenient assenyalar les dues formes.

1.1. Accents: diferències entre el català i el castellà

Hi ha alguns mots que no accentuen la mateixa síl·laba en català que en castellà o bé que porten accent obert en català.

1.1.1. Mots aguts en català

	<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
	aldehid	aldeh <u>í</u> do
	dextrogir	dextr <u>ó</u> giro
	fluor	fl <u>ú</u> or
	interval	intervalo
	timpà	t <u>í</u> mpano
-gram	mil·ligram	miligramo
	quilogram	kilogram <u>a</u>

1.1.2.
Mots plans
en català

	<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
	èster	éster
	polièster	poliéster
	medul·la	médula
	acné	acné
	amoníac	amoniaco, amoníaco
	Arquímedes	Arquímedes
-cit	leucòcit	leucocito
-fit	camèfit·a	camefito·a
-lit	electròlit	electròlito
	monòlit	monolito
-ol	nuclèol	nucleolo
-sfera	atmosfera	atmósfera
-stat	aeròstat	aeròstato, aerostato
	termòstat	termòstato, termostato

1.1.3.
Mots esdrúixols
en català

	<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
	diòptria	dioptría
	dròsera	drosera
	pneumònia	neumonía
	pròpolis	propóleos
	quàdriceps	cuadríceps
-clasi	catàclasi	cataclasis
-clisi	flebòclisi	fleboclisis
-ectasi	bronquièctasi	bronquiectasia
	èczema	eccema
	èdafon	edafón
-edre¹	poliedre, políedre	poliedro
	octaedre, octàedre	octaedro
-èdria	hemièdria	hemiedria
	holoèdria	holoedria
	gàmeta	gameta, gameto
-lisi	electròlisis	electròlisis
	termòlisi	termòlisis
-ode	període	período
-spora	macròspora	macrospora, macróspora
-stasi	metàstasi	metástasis

¹ Segons el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans, els mots que tenen la terminació -edre accepten la pronúncia com a mots plans o com a mots esdrúixols (en aquest últim cas, porten accent).

1.2.
Mots cultes
amb -u- / mots
no cultes
amb -o-

En el llenguatge tècnic i científic hi ha molts termes presos directament del llatí (mots cultes) que no han canviat la -u- per -o-.

<i>Català</i>	<i>Cultisme català</i>
boca	bucal
colobra	colúbrids
dolç	edulcorant
fondre	fusió
nodrir	nutrició

En alguns casos trobem també, que el català manté l'acabament -us del llatí quan aquesta -u- es troba en posició àtona. El castellà, en canvi, ha adaptat en -o aquests termes.

tipus (cast. tipo)
globus (cast. globo)

1.3.
Consonants:
diferències
entre el català
i el castellà

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
cervell	cerebro
corba	curva
llavi	labio
provar	probar

1.3.1.
-b- i -v-

Cal recordar, però, que els cultismes no han canviat la -b- per la -v- i, en aquests casos, tenim mots com ara:

<i>Català</i>	<i>Cultisme català</i>
cervell	cerebel
llavi	labial
prova	probabilitat

1.3.2.
Grups -mf-,
-mm-, -mpt-
i -nn-

<i>Català</i>	<i>Castellà</i>
-mf ²	circumferència
-mpt-	comptar
-mm-	emmetrop
	-nf- circumferencia
	-nt- contar
	-m- emétrope

² Però els compostos amb l'afix fen- mantenen -n- davant -f- (fenformida).

-nn-	pannell connexió annex	-n-	panel conexión anexo
-------------	---	-----	----------------------------

1.4. Aclariments sobre la ll

La regla general de l'ús de la ll recull els casos següents:

a) mots començats en:

all-	al·lomorf, al·lòtrop, al·legar
coll-	collaborar, col·lecció, col·legi, col·lisió
gall-	gal·licisme
ill-	il·lògic, il·luminació, il·lustració
mill-	mil·lèsim, mil·ligram, mil·límetre (però milè, miler, milió)
sill-	síl·laba, sil·logisme

b) mots acabats en:

-ella	cella
-illa	pupi·lla, clorofi·lla
-illar	osci·llar, vaci·llar

c) mots cultes amb -ll- / mots populars amb -ll-

Hi ha mots cultes que s'escriuen amb -ll- relacionats amb mots populars amb -ll-. No hi ha cap norma ortogràfica per saber quins són, per això cal conèixer-los.

<i>Mot popular</i>	<i>Mot culte</i>
cris·tall	cristal·lí cristal·lització
estrella	estel·lar
metall	metàlic metal·lúrgic

d) altres

Són mots no compresos en els apartats anteriors:

cel·lulosa, circumval·lació, el·lipse, excel·lent, intel·ligent, nul·la, paral·lel, etc.

2 Morfologia

2.1. Confusions de gènere entre el català i el castellà

Hi ha alguns mots que no tenen el mateix gènere en català que en castellà:

2.1.1. Masculins en català / femenins en castellà

Català masculí

Castellà femení

l'avantatge
el bacteri
el compte
el corrent
el dubte
l'enzim
el senyal

la ventaja
la bacteria
la cuenta
la corriente
la duda
la enzima
la señal

2.1.2. Femenins en català / masculins en castellà

Català femení

Castellà masculí

l'anàlisi
la calor
l'olor
la resplandor
la resta
la síndrome

el análisis
el calor
el olor
el resplandor
el resto
el síndrome

2.2. Canvis de significat segons el gènere

Mot català	Significat en femení	Significat en masculí
canal	canonada, conducte de zenc	via navegable
clau	objecte per obrir i tancar	de clavar
còlera	ira	bilis
coma	aberració geomètrica (òpt) cabellera (astron) grup de fulles (bot) signe de puntuació (tipogr) interval de fracció (mús)	quadre clínic greu
fi	acabament	objectiu, propòsit
llum	agent físic (fis / òpt)	aparell per fer llum
ordre	manament	contrari de desordre
pols	partícules diminutes de terra	contraccions arterials (fisiol) una part del cos
terra	planeta pàtria	sòl

2.3. Mots masculins i mots femenins

Per regla general, la majoria de termes masculins acaben en -e, mentre que els femenins acostumen a fer-ho en -a. A continuació, fem una relació d'alguns sufixos que no compleixen aquesta regla gramatical i en donem exemples.

2.3.1. Masculins acabats en -a

Sufix	Exemple
-cida	microbicida
	algicida
-derma	hipoderma
-ema	esquema
	problema
	sistema
-eta	planeta
-grama	diagrama
-ista	algebrista
-ma	teorema
	magma
	paradigma
	síntoma
-pata	neuròpata

2.3.2.
Femenins
acabats en -e

Sufix

Exemple

-ade
-cie
-e

cícade
espècie
síndrome
superfície
piràmide
sinusoide
base
fase

-ide
-oide
-se

2.4. Remarques sobre el singular i el plural

Hi ha mots que fan el singular i el plural amb la mateixa forma (invariables).

2.4.1.
Mots invariables
acabats en -s

Terminació

Terme invariable

-es

atles
bòrees
càrdies
epispàdies
Pitàgores

-is

amaril·lis
cutis
dermis
glacis
glotis

-us

cactus
humus
sinus

-s

bíceps
temps
tos
fons

2.4.2.
Mots invariables
en castellà / mots
variables en
català

Català

Castellà

l'anàlisi (sing.)
les anàlisis (pl.)

el / los análisis (sing. i pl.)

la síntesi (sing.)
les síntesis (pl.)

la / las síntesis (sing. i pl.)

la hipòtesi (sing.)	la / las hipòtesis (sing. i pl.)
les hipòtesis (pl.)	
la tesi (sing.)	la / las tesis (sing. i pl.)
les tesis (pl.)	
el parèntesi (sing.)	el / los paréntesis (sing. i pl.)
els parèntesis (pl.)	

2.4.3.
Formació
incorrecta
de plurals

Noms

Singular

índex
text
annex
raig

Plural

índexs (i no índexos)
textos (i no textes)
annexos (i no annexes)
rajos, raigs³

³Tot i que les dues són correctes, en registres formals és recomanable usar «raigs»:

raigs ultraviolats

Adjectius

Singular

mixt
mixta
convex
convexa
annex
annexa

Plural

mixtos (masc.)
mixtes (fem.)
convexos (masc.)
convexes (fem.)
annexos (masc.)
annexes (fem.)

3 Derivació i composició

3.1. Sufix -al Cal no abusar-ne o utilitzar-lo incorrectament en comptes de fer servir un altre sufix. Així:

perimètric
~~perimetral~~

En molts casos s'ha de recórrer a un sintagma preposicional (preposició+nom) en comptes de formar un adjectiu:

estudis de població
~~estudis poblacionals~~

3.2. Sufixos -oide i -oïdal

No s'han de confondre els sufixos -oide, que vol dir semblant a... o en forma de..., i -oïdal, que denota una relació o pertinença amb el mot corresponent acabat en -oide.

esferoide que té forma d'esfera
nom

esferoïdal relatiu o pertanyent a l'esferoide
adjectiu

3.3. Sufixos -ment, -ció, -atge, -dura, -ància

Aquests sufixos s'utilitzen en català per a la formació de substantius, a partir de verbs que designen operacions tècniques, amb sentit d'acció. En català no és genuí l'ús del sufix -at en aquest sentit; cal reservar-lo per formar termes amb el sentit d'efecte o resultat d'alguna cosa.

	<i>Verb</i>	<i>Operació</i>
-atge	assecar ancorar refinar embonar rastellar	assecatge ancoratge refinatge o refinament embonatge rastellatge
-ment	especejar estucar acoblar aforar aixecar apuntalar	especejament estucament acoblament aforament aixecament apuntalament
-ció	aportar instalar lubrificar canalitzar	aportació instal·lació lubrificació canalització
-dura	soldar	soldadura o soldatge
-ància	comandar ressonar	comandància ressonància

3.4. Sufix **-ejar**

Cal no abusar del sufix -ejar en català, ja que no sempre es correspon amb el sufix castellà -ear.

De vegades, és possible trobar dos verbs, l'un acabat en -ejar, i l'altre, en -ar (o -ir), els quals poden ser sinònims o bé tenir un sentit diferent. Si el sentit és sinònim, són preferibles els acabats en -ar. Així:

millor **blocar** que bloquejar
sondar que sondejar

Altres vegades les formes acabades en -ejar no són acceptables. Així:

formatar
~~formatejar~~

3.5. Mots compostos amb r- inicial al segon element

Si el segon element dels termes compostos comença amb r-, en català aquests termes no acostumen a doblar aquesta grafia, malgrat que s'hi pronuncia el so múltiple. En castellà, en canvi, sí que es dobla:

cat. **infraroig** / cast. infrarrojo

3.6.
Mots
compostos amb
els sufixos -rraf,
-rràfia o -rràgia

Encara que es tracti de termes compostos, doblen la r- del segon component els termes que contenen els sufixos: -rraf, -rràfia, -rràgia.

Sufix

Exemple

-rraf
-rràfia
-rràgia

ciclòrraf
cardiòrràfia
hemorràgia

3.7.
Mots
compostos amb
e- inicial al
segon element

Les paraules catalanes que comencen amb es- mantenen la e- quan constitueixen el segon element d'un compost, per exemple:

infraestructura, subespai, subespècie, etc.

3.8.
Mots derivats
amb el prefix
trans-

El prefix culte trans- ha derivat, en alguns casos, en tras- o tra-.

Prefix

Exemple

trans-

transsepte⁴
transsònic⁴
transsubstanciació⁴
translació
transmissió
transparent
transmetre

tras-

trastorn
traspasar
trasplantament, trasplantació

tra-

tramesa
trametre

⁴ Cal observar que els mots derivats amb el prefix culte «trans-», el segon terme dels quals comença amb s-, no la perden i per tant trobem -ss-.

3.9. Aclariments sobre el guionet en compostos i derivats

3.9.1. Sense guionet

1. Derivats per prefixació.

arxi-	arximilionari
bes-	besnét
ex-	exalumne
plus-	plusvàlua
per-	perclòric
pre-	preinscripció
pro-	pronatura
pseudo-	pseudoderivat
quasi-	quasidipòsit
semi-	semicircumferència
sobre-	sobrecarregador
sots-	sotsinspector
sub-	subespai
ultra-	ultramicroscopi
vice-	vicerector

2. Els compostos a la manera culta (el primer element presenta una forma prefixada acabada en -o).

altocúmulus
audiovisual
concavoconvex
conicocilíndric
dinamoelèctric
fisicoquímic
socioeconòmic

3.9.2. Amb guionet

1. Compostos en què els dos elements existeixen com a mots catalans independents i el primer element acaba en vocal i el segon comença per r-, s- o x-.

guarda-rodes
para-sol
escura-xemeneies

2. Quan la manca del guionet pot dificultar la lectura o la comprensió.

cap-rapat

3. Els numerals compostos.

vint-i-sis
tres-centes

4. Els compostos amb el nom d'un punt cardinal.

nord-oest
sud-est
sud-africà

5. Quan el primer element porta accent gràfic.

més-dient

6. Quan s'utilitza l'adverbi *no* com a prefix i el segon element és un substantiu.

el no-res
el no-alineament

7. Altres compostos.

abans-d'ahir
adéu-siau

4

Errades freqüents en la llengua oral

En la primera columna us reproduïm escrites algunes pronúncies incorrectes d'ús més freqüent a la llengua oral.

Pronúncia incorrecta

Pronúncia correcta

carga
còdig
construiexi
corretgir
enginier. ingenier
estandaritzat
exloient
extendre
garantitzar
impideix
inloient
licenciat
linjal
llingüística
llògica
metereologia
milló
neutralizar
pàrraf
periode
pugue (infinitiu)
quatrimestral
texte

càrrega
codi
construeixi
corregir
enginyer
estandarditzat
excloent
estendre
garantir
impedeix
incloent
licenciat
lineal
lingüística
lògica
meteorologia
milió
neutralitzar
paràgraf
període
poder
quadrimestral
text

5

Construccions incorrectes

5.1. d'aquí* amb valor causal

Quan volem expressar un sentit causal, cal substituir-lo per expressions com ara *per això*, *d'això*, *per aquest motiu*.

D'això es dedueix que el resultat és fals

~~D'aquí~~ es dedueix que el resultat és fals

5.2. Anar + a + infinitiu

Aquesta construcció és correcta quan expressa moviment, però per a altres casos cal usar el futur simple (de vegades acompanyat amb l'adverbi *ara*).

Ara explicaré els àcids greixos

Vaig ~~a~~ explicar els àcids greixos

5.3. arrel de* / arran de

La construcció castellana *a raíz de* equival a la construcció catalana *arran de*. S'ha d'evitar la traducció literal *arrel de*.

Arran de l'èxit del laboratori han decidit d'ampliar-lo

~~Arrel de~~ l'èxit del laboratori han decidit d'ampliar-lo

5.4. donat que* / atès que

Donat que no és una locució conjuntiva sinó un participi i, per tant, no pot introduir cap oració. La locució que cal utilitzar en aquests casos és *atès que*.

El resultat no és vàlid atès que les condicions bàsiques no es compleixen

El resultat no és vàlid ~~donat que~~ les condicions bàsiques no es compleixen

5.5.
doncs* amb
valor causal

Cal evitar emprar la conjunció *doncs* amb un sentit causal equivalent a les conjuncions *ja que*, *perquè*, etc.

Resulta especialment difícil l'observació nocturna de núvols, ja que el tipus de núvol s'ha d'estimar d'acord amb la seva altura

Resulta especialment difícil l'observació nocturna de núvols. ~~doncs~~ el tipus de núvol s'ha d'estimar d'acord amb la seva altura

5.6.
en quant a* /
quant a,
pel que fa a...

Quant a és la traducció adequada de la forma castellana *en cuanto a*. Cal evitar la traducció literal *en quant a*.

Quant a (pel que fa a...) aquest exercici, el resolldrem més endavant

En ~~quant a~~ aquest exercici, el resolldrem més endavant

5.7.
haver-hi

La forma impersonal del verb *haver* no té plural.

Hi ha molts tipus de figures geomètriques

Hi han molts tipus de figures geomètriques

5.8.
perquè /
per què /
per a què

Perquè (escrit en un sol mot) és una conjunció, causal o final.

Li vaig deixar el llibre perquè (per tal que) el llegís

Per què (escrit en dos mots) és la preposició *per* més el pronom interrogatiu o relatiu *què*.

Per què (per quina raó) no volem estudiar?

Les raons per què (per les quals) no s'han presentat a l'examen

Per a què és la preposició composta *per a* més l'interrogatiu *què*.

Per a què (per a quina cosa) serveix el matràs d'Erlenmeyer?

5.9.
tals com* /
com ara

L'expressió *tals com* és un calc de l'expressió castellana *tales como*. Cal rebutjar aquesta forma i emprar l'expressió catalana *com ara*.

Els medis carstificats es donen en roques com ara les calcàries, les dolomies i els guixos

Els medis carstificats es donen en roques ~~tals com~~ (com són) les calcàries, les dolomies i els guixos

5.10.
tenir que* /
haver de

Quan volem expressar obligació la forma correcta en català és *haver de*. Cal rebutjar la construcció *tenir que*.

Les pràctiques s'han de presentar abans del dia de l'examen

Les pràctiques es ~~tenen que~~ presentar abans del dia de l'examen

6 Observacions sobre lèxic

En aquest recull es fan precisions sobre el significat i l'ús correcte d'alguns termes o expressions, amb definicions i exemples. Per facilitar-ne l'ús s'han ordenat alfabèticament.

Els termes amb un asterisc (*) constitueixen elements que no són admesos per la normativa (generalment castellanismes).

6.1 adreça / direcció

Podem utilitzar el mot *direcció* per referir-nos a la trajectòria d'una cosa o una persona, però és incorrecte emprar-lo per referir-nos al domicili. En lloc seu hem d'utilitzar *adreça*.

Empleneu el full de la preinscripció amb les vostres dades personals (nom, cognoms, adreça, etc.)

Empleneu el full de la preinscripció amb les vostres dades personals (nom, cognoms, ~~direcció~~, etc.)

De la mateixa manera, el terme anglès *address*, que s'usa en informàtica per indicar una referència de posició en un registre, memòria, etc., d'un sistema de tractament o transmissió d'informació i que en castellà es tradueix per *direcció*, en català cal traduir-lo per *adreça*.

El programa ha de saber l'adreça de memòria de les dades per tal de poder-hi accedir

6.2.
adsorbir /
absorbir

Cal no confondre *adsorbir*, que és adherir els àtoms o les molècules d'un material damunt la superfície d'un altre, amb *absorbir*, que és penetrar una substància en el si d'una altra al nivell molecular.

Adsorbir un material sobre un altre

Absorbir els teixits orgànics un verí, un medicament

6.3.
alçada /
alçària /
altura

Tots tres termes fan referència a la distància vertical, però els punts de referència són diferents:

L'*altura* és la distància vertical que hi ha d'un punt qualsevol a la superfície de la terra o qualsevol altre terme de comparació.

L'avió vola a una gran altura

L'*alçària* és la dimensió d'un cos en direcció vertical. La diferència entre *alçària* i *alçada* és que la definició del primer és general i la del segon només té en compte els éssers vius.

L'edifici té 20 m d'alçària

L'alçada mitjana d'una població

6.4.
amidar /
mesurar /
fer /
medir *

Medir és un castellanisme que cal rebutjar. La forma correcta en català és *prendre les mides*, *amidar* o *mesurar*.

Prendre les mides i *amidar* s'utilitzen només per a les mesures de longitud i necessiten un subjecte que faci l'acció (es pot dir que un paleta pren les mides d'una paret o que amida una paret, però no que la hipotenusa d'un triangle amida 3 cm).

Fer s'utilitza sense que impliqui un subjecte que faci l'acció.

Un costat del triangle fa 3 cm

Mesurar s'utilitza per a les mesures de capacitat i, més rarament, per a les de longitud (tant si el verb necessita el subjecte que faci l'acció com si no el necessita):

El paleta mesura una paret

La hipotenusa d'un triangle mesura 3 cm

6.5.
amortiguar* /
amortir

El verb correcte és *amortir*.

6.6.
capacitat /
volum

La *capacitat* és la quantitat màxima que pot transportar o emmagatzemar un cos; el *volum*, en canvi, és la grandor d'una porció limitada d'un cos.

6.7.
cement /
ciment

La semblança gràfica i de pronúncia del terme *cement* (substància emprada per a la cementació d'un metall) amb el castellà *cemento*, sovint provoca que s'utilitzi en comptes de la forma adequada en català, *ciment*, per designar el material pulverulent que, mesclat amb un líquid, esdevé adhesiu.

Cal comprar més ciment per acabar les obres

Cal comprar més cement per acabar les obres

6.8.
citar /
esmentar, dir

S'ha d'anar amb compte a no utilitzar el verb *citar* en comptes d'*esmentar* o *dir*. *Citar* s'ha de reservar per als casos en què es copia un passatge d'un autor o que es pot substituir per *posar*.

Esmenteu (digueu) les característiques bàsiques d'aquest fenomen físic

Va citar un fragment de l'article de Frank Lloyd

Citeu cinc exemples de figures geomètriques

Citeu les característiques bàsiques d'aquest fenomen físic

6.9.
comandament /
comanament* /
mando*

El terme correcte és *comandament*.

Comandament a distància

6.10.
compondre /
composar

Quan volem referir-nos a l'acció de formar un tot reunint o combinant diversos elements, diverses parts o diversos ingredients, el terme correcte és *compondre* i la forma de participi d'aquest verb és *compost* -a i no *composat* -ada.

El departament és compost per dotze professors

El departament és ~~composat~~ per dotze professors

Composar només vol dir imposar arbitràriament a algú una contribució, una multa o captenir-se amb algú fent-lo anar dret, imposant-li la nostra voluntat.

Els verbs com ara *recompondre* i *descompondre* s'han de conjuguar com *compondre*; per tant, no direm que un element s'ha *descomposat* sinó que s'ha *descompost*.

6.11.
condicionat /
acondicionat*

En català, les formes correctes són *condicionat*, *condicionament*, *condicionant*.

Aire condicionat
Solució condicionant

cota veg. fita / cota

6.12.
dependent /
depenent

Cal no confondre aquests dos termes. *Dependent* és un adjectiu que significa que depèn d'algú o d'alguna cosa (equival al castellà *dependiente*) i *depenent* és el gerundi del verb *dependre* i, per tant, només admet usos verbals (equival al castellà *dependiendo*).

En cas de dubte a l'hora d'emprar un d'aquests dos termes, es pot recórrer a la forma negativa de l'expressió per trobar-ne la forma positiva, és a dir, la forma positiva de *organisme independent* és *organisme dependent* i no *organisme depenent*.

Aquest servei continua depenent de la gerència

Els alumnes tindran dret a accedir a les biblioteques dependents del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya

6.13.
desertització /
desertificació

La *desertització* és el procés natural de formació de deserts, mentre que la *desertificació* és un procés induït per l'home.

Aquesta regió presenta indicis de desertització

La desertificació d'aquestes terres és una conseqüència de la intervenció humana

dimensió veg. tamany* / dimensió, grandària, mida

direcció veg. adreça / direcció

6.14.
dissolució /
solució

En química, malgrat la diferència específica entre aquests dos termes, sovint són usats com a sinònims, i es parla d'una *dissolució* (procés pel qual una substància es dispersa en una altra) per fer referència a una *solució* (mescla en la qual els components són distribuïts homogeniament).

Aquest líquid és emprat per portar a terme la dissolució d'un solut o diversos soluts

Aquesta solució conté, almenys, tres substàncies diferents

6.15.
el·lipse /
el·lipsi

Cal anar en compte a no fer servir *el·lipsi*, supressió d'un fragment d'un text, en comptes de *el·lipse*, corba plana.

6.16.
espacial /
espaial*

El substantiu *espai* ha provocat que sovint es formi incorrectament *espaial* com a adjectiu, quan la forma correcta en català és *espacial* (relatiu o pertanyent a l'espai).

Nau espacial

Nau espaiat

6.17.
espessor /
gruix

Aquest dos termes no es poden utilitzar com a sinònims, ja que tenen significats diferents: *espessor* és la qualitat de tenir una densitat o una consistència relativament gran i *gruix* és la tercera dimensió d'un cos.

L'espessor d'un fluid

El gruix d'un llibre

6.18.
estanqueïtat* /
estanquitat

El terme correcte en català és *estanquitat*. L'*estanquitat* és la propietat dels aparells, recipients, dispositius, elements, etc., que han de ser estancs als líquids o als gasos, a fi que compleixin unes certes normes imposades per la reglamentació vigent.

L'estanqueïtat del buc d'un vaixell

L'estanqueïtat del buc d'un vaixell

6.19.
farad /
faraday

El *farad* és la unitat de mesura de la capacitat elèctrica en el sistema MKSA i el *faraday* (del nom de Michael Faraday) és la quantitat necessària per alliberar o dipositar electrolíticament un equivalent-gram d'electròlit.

6.20.
fita / cota

En castellà, el terme *cota* recull els dos significats dels termes *cota* i *fita* en català. És per això que moltes vegades, per influència del castellà, s'utilitza erròniament el terme *cota* per comptes de *fita*. *Fita* és un terme específic de matemàtiques per indicar el nombre, més petit o més gran, d'un conjunt de nombres.

La fita inferior i la fita superior són, respectivament, els nombres més petit o més gran d'un conjunt de nombres

Cota s'utilitza en topografia per designar el nombre que indica l'altitud d'un punt amb relació a una superfície de referència determinada; també s'empra en dibuix tècnic per anomenar cadascuna de les xifres que indiquen les dimensions d'un objecte.

Cal tenir present que la confusió entre aquests termes també afecta els verbs i adjectius corresponents, és a dir, *acotar / acotat-ada*, *fitar / fitat-ada*.

La successió definida no és fitada superiorment

La successió definida no és acotada superiorment

6.21.
fluix / flux

Cal no confondre *fluix*, que vol dir vessament d'un líquid, amb *flux*, que és un moviment incessant. Ambdós termes corresponen al terme castellà *flujo*.

Flux elèctric

Flux magnètic

Flux d'un vector

6.22.
full / fulla

Quan ens referim a la peça de paper cal utilitzar *full*.

Els fulls d'examen

Un full de càlcul

En canvi, *fulla* fa referència a una part de l'arbre.

6.23.
gaire /
massa

Massa vol dir en excés, més que no cal. Cal evitar emprar-lo com a sinònim de molt. En frases interrogatives, condicionals o negatives usarem *gaire* en aquest sentit.

Hi ha massa gent a la sala (en excés)
En aquesta classe no hi ha gaire alumnes
Estudies molt? - No gaire

En aquesta classe no hi ha ~~massa~~ alumnes (n'hi ha pocs)
Estudies molt? - No ~~massa~~

gruix

veg. espessor / gruix

6.24.
gruixària /
amplària

Aquests dos termes no es poden utilitzar com a sinònims, ja que tenen un significat diferent; *amplària* és la distància de costat a costat d'un cos (en aquest context també es pot emprar *amplada*). La *gruixària* és, en canvi, la tercera dimensió d'un cos.

6.25.
interface /
interfície

És recomanable evitar els anglicismes i utilitzar els equivalents en català. En informàtica, per exemple, és millor parlar d'*interfície* (dispositiu dissenyat per facilitar la connexió entre equips diferents) que no d'*interface*.

Cal anar en compte de no traduir *interface* per *interfase*, terme propi de la biologia que significa període de repòs entre dues mitosis successives.

intermig*

veg. mitjà / mig / intermig* / intermedi

6.26.
lapse / lapsus

Aquests termes tenen significats diferents, tot i la tendència d'emprar el segon en tots els contextos; *lapse* és un espai de temps transcorregut o que ha de transcórrer, i *lapsus* és un error comès involuntàriament parlant o escrivint.

mando*

veg. comandament / comanament* / mando*

6.27.
major que /
més gran que

L'adjectiu comparatiu *major* només es fa servir en un nombre d'ocasions molt limitat, per exemple, en expressions fossilitzades com ara *major d'edat*. És preferible però l'ús de la perífrasi *més gran que* en detriment de la primera.

El producte escalar del vector donat per l'expressió anterior és més gran que zero

El producte escalar del vector donat per l'expressió anterior és ~~major~~ que zero

massa veg. gaire / massa

medi veg. mitjà / medi

medir veg. amidar / mesurar / fer / medir *

**6.28.
menor que /
més petit que**

El comparatiu *menor* només es fa servir en un nombre d'ocasions molt limitat, per exemple, en expressions fossilitzades com ara *menor d'edat*. És preferible l'ús de la perífrasi *més petit que* en detriment de la primera.

La norma d'una suma de dues funcions és igual o més petita que la suma de les normes dels sumands

La norma d'una suma de dues funcions és igual o ~~menor~~ que la suma de les normes dels sumands

**6.29.
mida / mesura**

En català es distingeix entre mides i mesures. El terme *mida* s'empra només per referir-se a longituds (lineal), mentre que *mesura* s'ha aplicat, primer, a superfícies i capacitats, fins a esdevenir un concepte més genèric.

La mida d'aquesta paret és de 4 m

La mesura de la hipotenusa d'aquest triangle és de 3 cm

mig veg. mitjà / mig

**6.30.
mitjà / medi**

Hi ha una tendència a utilitzar *mitjà* per fer referència als contextos en què cal fer servir *medi*, ja que *mitjà*, com a substantiu, designa allò que serveix per arribar a un fi:

La televisió és el mitjà de comunicació més popular

En canvi, *medi* és la substància a través de la qual obra una força, és transmès un efecte:

La llum es refracta en passar d'un medi a un altre

O bé, l'element o substància que envolta una cosa:

L'aire és el medi en què vivim

Hi ha una tendència creixent a la preocupació pel medi ambient

6.31.
mitjà / mig /
intermig* /
intermedi

Cal no confondre l'adjectiu *mig-mitja*, que és la meitat d'un tot, amb l'adjectiu *mitjà- mitjana*, que és igualment lluny dels dos extrems.

Valor mitjà, a mitjà termini, fase mitjana

Però: **mig metre, mitja esfera**

D'altra banda, cal dir *intermedi-èdia* i no *intermig* o *intermitjà*.

Posició intermèdia

Nivells intermedis

6.32.
mitjana /
mediana

No s'ha de confondre *mitjana* amb *mediana*. La diferència entre aquests dos termes és que, mentre *mitjana* és el valor que resulta de dividir la suma de diverses quantitats pel seu nombre, *mediana* és un terme específic d'estadística que s'utilitza per designar la dada situada al centre d'un conjunt de dades estadístiques de més petit a més gran.

La mitjana d'edat del alumnes d'aquest curs

6.33.
mitjana /
promig*

Cal no utilitzar el castellanisme *promig* per comptes del terme correcte en català *mitjana*.

6.34.
negligible /
menyspreable

Quan una dada no es té en compte, direm que és una dada negligible, no menyspreable. *Menysprear* significa estimar en menys del que val, i *negligir*, no tenir en compte.

Les pèrdues en el ferro (...) són, per tant, negligibles en comparació amb les altres pèrdues

Les pèrdues en el ferro (...) són, per tant, ~~menyspreables~~ en comparació amb les altres pèrdues

6.35.
nombre /
número

El terme *número* només es fa servir per designar el lloc que una persona o cosa ocupa en una sèrie numerada:

El número deu del nostre carrer

Ocupa el número dos de la llista

El terme *nombre* s'ha d'utilitzar en tots els altres casos:

Un nombre enter

Un nombre decimal

El nombre dels estults és finit

6.36.
nus / node

En català és acceptable fer la distinció entre aquests dos mots, com també l'han feta el castellà i l'anglès. *Nus* s'aplica a conceptes com ara *nus de carreteres*, *nus ferroviari* i per referir-se al punt on s'ajunten dues branques d'un circuit elèctric complex en forma de xarxa. En canvi, *node* té, bàsicament, aquests quatre significats:

Els nodes de l'òrbita d'un astre (astronomia)

El node d'una vibració (física del moviment vibratori)

El node d'una corba (geometria)

En informàtica s'usen ambdós i són sinònims.

6.37.
ona / onda

L'*ona* és un moviment oscil·latori en sentit ascendent i descendent i l'*onda* és la representació gràfica d'aquest moviment d'elevació i depressió.

Ones hertzianes, ones compostes, ona electromagnètica, vector d'ona

6.38.
pla / planell /
plànol

Un *pla* és un terreny planer (cast. *llano*) o una superfície plana (cast. *plano*), que es diferencia de *planell* (cast. *altiplanicie*) perquè aquest mot designa un lloc pla, però elevat.

A més, cal recordar que *planell* no s'ha de confondre amb *plànol*, que és la representació gràfica de la superfície d'una

construcció o els detalls d'una zona de terreny (la traducció al castellà també és *plano*), és a dir, un mapa.

El plànol de la ciutat, d'un edifici, etc.

6.39.
posada /
posta

El terme *posta* és incorrecte en el sentit d'acció o efecte de posar. El terme correcte corresponent és *posada*.

Posada a punt, posada en marxa, posada en escena, posada en funcionament, etc.

6.40.
precisar /
ser necessari

Aquests dos verbs no tenen el mateix significat, tot i la tendència a confondre el primer amb el segon. *Precisar* és determinar amb precisió, mentre que *ser necessari* és sinònim de ser imprescindible.

Es determinen quants nombres reals són necessaris per individualitzar una funció

Es determinen quants nombres reals ~~es precisen~~ per individualitzar una funció

6.41.
procés /
processament

Els termes *procés* i *processament* són molt usats en electrònica i informàtica, i sovint s'empren indistintament, però cal diferenciar-los: *procés* fa referència als diversos estadis d'una operació; en canvi, *processament* és l'acció de processar i per tant cal parlar de *processament de dades* i de *processament de textos*.

promig*

veg. mitjana / promig*

6.42.
realitzar,
efectuar /
fer

Cal no abusar dels verbs *realitzar* i *efectuar* i obviar-ne d'altres també prou vàlids, com ara *fer*, *portar a terme*, etc.

Realitzeu un esquema
Feu un esquema

El moviment que efectua una esfera

El moviment que fa una esfera

El moviment d'una esfera

6.43.
recerca /
búsqueda*

En català, la forma correcta del substantiu és *recerca*, i no *búsqueda*, encara que el verb *buscar* sí que és correcte.

Recerca operacional

6.44.
recolzar /
donar suport,
ajudar

En castellà, el verb *apoyar* significa tant *recolzar* (repenjar-se) com donar suport, ajudar, basar-se, etc. És per aquest motiu que en català s'acostuma a fer una traducció literal del castellà i s'utilitza, inadecuadament, el verb *recolzar* amb el segon sentit que hem apuntat.

La volta es recolza sobre els dos murs laterals

Donar suport a una iniciativa

Recolzar una iniciativa

6.45.
reflectir /
reflexar*

Cal fer atenció a no emprar el castellanisme *reflexar*; la forma correcta en català és *reflectir*.

Reflectir-se un raig en una superfície. Raigs reflectits

La proposta ha reflectit totes les necessitats del departament

6.46.
reticle /
retícul*

Hi ha una certa tendència a utilitzar la forma *retícul*, que és la traducció literal del terme castellà *retículo*, en comptes del terme català *reticle*.

6.47.
rodadura* /
rodament

En català, *rodadura* és incorrecte, per tant, cal dir *coixinet de rodament* i no *coixinet de rodadura*.

6.48.
senyalar /
assenyalar

Hem de distingir entre el verb senyalar (fer o posar un senyal en una cosa) d'assenyalar (sinònim de verbs com ara *indicar*, *fer veure*, *mostrar*, *remarcar*, etc.).

El baròmetre assenyala mal temps

Senyaleu la resposta correcta amb una creu

6.49.
sofrir /
experimentar

Per analogia amb el llenguatge mèdic, al llenguatge tècnic hi ha una tendència generalitzada a utilitzar sistemàticament els verbs *sofrir* i *patir* i obviar-ne d'altres que es poden adequar millor al context en què es troben, com ara: *experimentar*, *presentar*, *produir*, *tenir*, etc.

No és el mateix sofrir o patir que experimentar; normalment cal dir que una matèria experimenta canvis, no que els sofreix.

solució

veg. dissolució / solució

6.50.
tamany* /
dimensió,
grandària,
mida

El terme *tamany* és un castellanisme que cal substituir per les solucions correctes en català, com ara *dimensió*, *grandària*, *mida*.

La grandària d'una sala, d'una plaça, d'un vaixell...

El *tamany* d'una sala, d'una plaça, d'un vaixell...

6.51.
targeta / tarja

Tarja té un sentit molt específic, és una obertura practicada a la paret sobre una porta. Per al sentit més usat, quan volem referir-nos a un petit full de cartolina o plàstic que serveix per identificar-nos, cal emprar *targeta*.

Targeta magnètica

Targeta de crèdit

Targeta de visita

Dins l'àrea d'informàtica també es parla de *targeta informàtica*.

6.52.
taula / tauler /
taulell

Cal diferenciar entre *taula* (cast. *tabla*), *taulell* (cast. *mostrador*) i *tauler* (cast. *tablón*).

Tauler d'avisos, tauler d'anuncis

Taula periòdica dels elements químics

Taula de logaritmes

Taulell d'atenció al públic

6.53.
trametre /
transmetre

Cal distingir entre *trametre* que vol dir enviar, i *transmetre*, que significa transferir o conduir; així, doncs, són mots semblants, però no sinònims. En contextos científics i tècnics és habitual

emprar *transmetre* i *transmissió*, ja que el que es transmet no són objectes ni persones sinó ones, senyals, moviment, qualitats, etc. Per contra, *trametre* i *tramesa* són termes que s'empren solament per referir-se a objectes: paquets, mercaderies, cartes, etc., o bé a persones.

Trametre a algú un missatge, una carta

Transmetre dades d'un ordinador a un altre

6.54.
travessar /
atravessar*

El terme correcte és *travessar*.

6.55.
trobar un valor /
calcular un
valor

La fórmula *Trobeu el valor de...* és un calc del castellà *Hállese el valor de...* La forma correcta és *Calculeu el valor de...*

Calculeu el valor de x per a y - $2x + 3$

Trobeu el valor de x per a y - $2x + 3$

6.56.
ultraviolat-ada /
ultravioleta*

La forma correcta en català és *ultraviolat-ada*.

Raigs ultraviolats

6.57.
variança* /
variància

En estadística, el terme català per indicar la dispersió d'un conjunt de dades respecte al valor central i igual al quadrat de desviació tipus és *variància*.

6.58.
verificar /
satisfer

Cal no abusar del verb *verificar*, especialment en contextos de matemàtiques, física, etc. *Verificar* significa provar, confirmar que alguna cosa és certa

Verificar una teoria

o bé sotmetre una cosa a examen per assegurar-se que és feta exactament, que funciona bé, etc.

Verificar un comptador

Satisfer, en canvi, és complir les condicions.

Una solució que satisfà les condicions d'un problema. Un valor que satisfà una equació

volum

veg. capacitat / volum

Abreviacions

astron.	astronomia
bot.	botànica
cast.	castellà
cat.	català
fem.	femení
fís.	física
masc.	masculí
mús.	música
òpt.	òptica
pl.	plural
sing.	singular
tipogr.	tipografia
veg.	vegeu

Bibliografia

RIERA, Carles. *Manual de català científic*. 2a edició. Barcelona: Editorial Claret, 1993.

COROMINA, Eusebi. *El 9 nou. Manual de redacció i estil*. Vic: Diputació de Barcelona; Premsa d'Osona; Eumo, 1991.

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA. SERVEI DE LENGÜES I TERMINOLOGIA. *Fitxes de normalització lingüística 1*. Barcelona: Edicions de la UPC, 1989.

Diccionari de la llengua catalana. 3a ed. act. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. *Diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana; Edicions 62, 1995.

COMISSIÓ DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE TVC. *El català a TV3: Llibre d'estil*. Barcelona: Edicions 62, 1995.

Gran Enciclopèdia Catalana. 2a ed. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1986-1993.

MARQUET, Lluís. *El llenguatge científic i tècnic*. Barcelona: Associació / Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya, 1993.

Full de Difusió de Neologismes. [Barcelona: TERMCAT] (gen. 1993), núm. 16.

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. GABINET DE LLENGUA CATALANA. *Les proves d'aptitud per a l'accés a la universitat*. Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB, 1991.

Diccionario actual de la lengua española. Barcelona: Biblograf, 1993. (Sèrie VOX).

Qüestions de llengua. Butlletí de la Xarxa Tècnica de Normalització Lingüística del DARP. [Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca]. Núm. 4 (1987), núm. 12 (1990).

CAMBRA OFICIAL DE COMERÇ, INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ DE BARCELONA. *Manual d'estil*. Barcelona: Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, 1995.

REAL ACADEMIA DE CIENCIAS EXACTAS, FÍSICAS Y NATURALES. *Vocabulario científico y técnico*. Madrid: Espasa Calpe, 1990.